

Strategi for Sygepleje og Rehabilitering

**Neurocentret
Rigshospitalet**

Indhold

Forord	3
Fundamentals of Care i Neurocentret	4
Fundamentals of Care som afsæt for stragien	5
Strategiske indsatsområder – del 1	6
Patientinvolvering	6
Pårørendeinvolvering	6
Kognitiv svækkelse	7
Det sammenhængende patientforløb	7
Strategiske indsatsområder – del 2	8
Fagidentitet og karrieremuligheder	8
Det tværprofessionelle samarbejde	8
Prægraduat Uddannelsesmiljø	8
Rekruttering og On-boarding af nye medarbejdere	9
Fokus på erfarne medarbejdere	9
Neurocentret som attraktiv arbejdsplads	9
Ledelse	10
Referencer	10

Forord

I Neurocentret ønsker vi, at patienter og pårørende skal føle sig mødt med omsorg og støtte fra første møde. Vores afsæt er, at vi er oprigtigt interesserede og nysgerrige på at lære mennesket bag patienten at kende, og ser det som en forudsætning for at yde den bedst mulige faglige hjælp.

Vi søger derfor aktivt at skabe en tryk og tillidsfuld relation, hvor der er fokus på det, som er vigtigt for det enkelte menneske og dennes familie. Vi forholder os nysgerrigt til patientens behov, bekymringer og tanker om fremtiden, for derigennem at kunne hjælpe med at træffe de rigtige beslutninger og sætte realistiske mål sammen med patient og pårørende.

Patienter og pårørende i Neurocentret skal opleve, at de bliver hørt, taget alvorligt og medinddraget i alle relevante beslutninger i det omfang, det er muligt for dem. Når livssituationen er svær, skal de opleve at blive taget i hånden og hjulpet på vej. Vi skal integrere omsorg og nærvær i sygepleje og rehabilitering, og lade dette være den grundlæggende professionelle tilgang i vores virke.

Neurocentrets strategi hviler på begrebsrammen *Fundamentals of Care* (Kitson A et al, 2013), eller fundamental sygepleje, da vi tror på, at den vil fremme ovenstående. Fundamentals of Care sætter relationen til patienten og de pårørende i centrum og det er Neurocentrets mission, at levere personcentrerede sygepleje og rehabilitering på det højeste faglige niveau.

Som led i implementeringen vil begrebsrammen blive drøftet, implementeret og tilpasset i hver afdeling/afsnit, samtidig med, at der vil være fælles initiativer på tværs af Neurocentret som fx temadage, projekter og undervisning. Vi arbejder aktivt og struktureret med at integrere Fundamentals of Care i vores kliniske hverdag, så vi møder patienter og pårørende med *opmærksomhed, viden, tillid, forudseenhed og vurdering* (Sørensen EE et al, 2017).

Neurocentrets Strategi for Sygepleje og Rehabilitering sætter retningen for den måde vi praktiserer sygepleje og rehabilitering på i Neurocentret. Strategien er udarbejdet af ledere, forskere, kliniske specialister og kliniske undervisere indenfor sygepleje, fysio-og ergoterapi i perioden december 2021 – september 2022.

Mission:

I Neurocentret yder vi personcentreret sygepleje og rehabilitering på det højeste faglige niveau.

Vision:

Patienter og pårørende i Neurocentret oplever et sammenhængende forløb, hvor de mødes med empati og professionalisme og involveres aktivt i eget forløb.

Vi har i Neurocentret et stærkt uddannelses- og arbejdsmiljø, som udvikler stærke faglige identiteter, hos såvel nye som erfarne sundhedsprofessionelle, der tager udgangspunkt i relationen til patient og pårørende, evidensbaseret viden og "best practice."

Den tværfaglige ledergruppe i Neurocentret

September 2022

Fundamentals of Care i Neurocentret

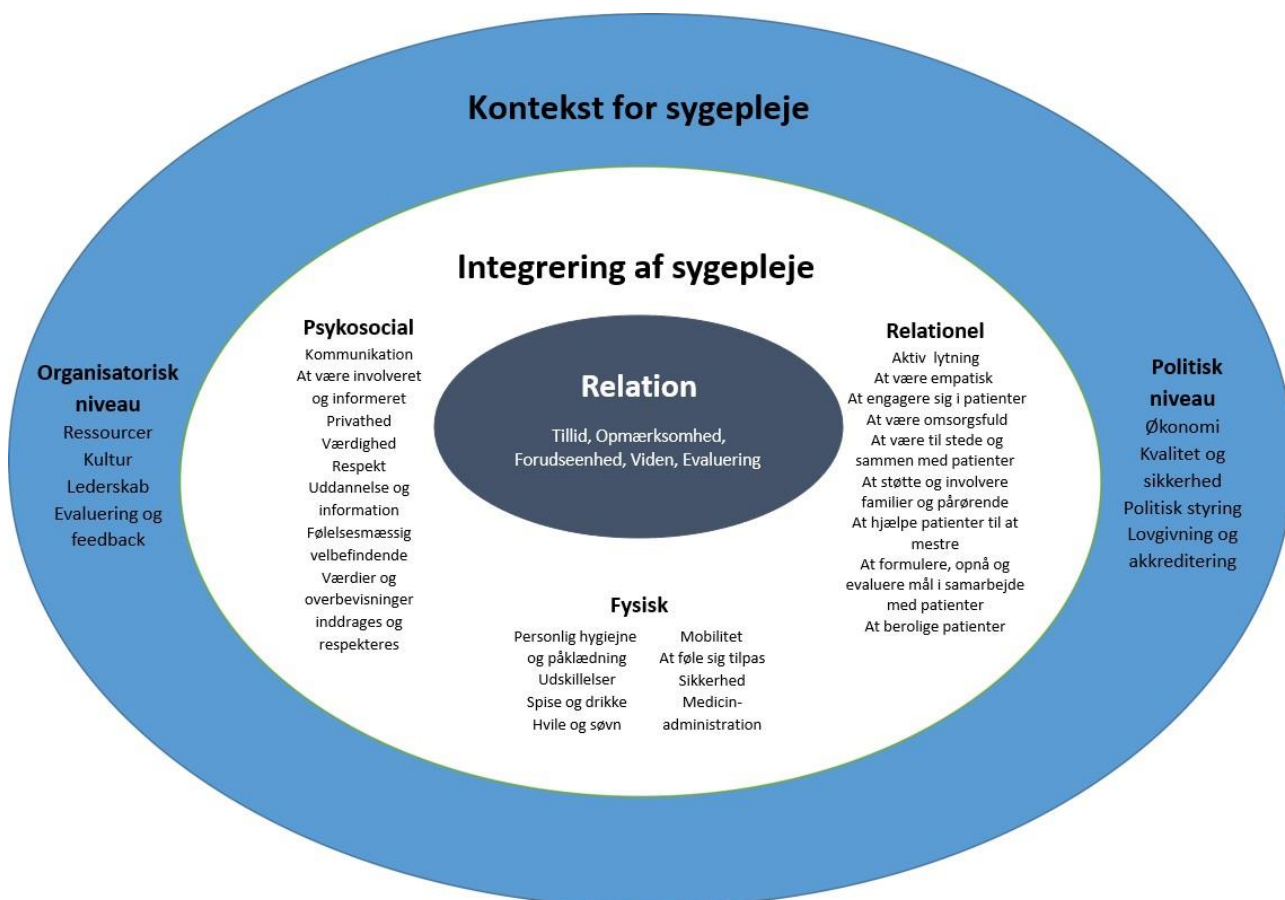
Begrebsrammen Fundamentals of Care er ikke en ny teori, og er ikke i sig selv handlingsanvisende, men skaber et fælles og styrket sygeplejefagligt sprog, som sætter patienten i centrum. Rammen giver mulighed for at prioritere, diskutere, forstå, undervise, udøve, uddanne og forske i personcentreret sygepleje. Ved at styrke det sygeplejefaglige og professionelle sprog, forbedres også det tværprofessionelle samarbejde.

Den tværfaglige ledergruppe i Neurocentret har besluttet at anvende denne begrebsramme for sygepleje i en tværfaglig kontekst. Strategien skal inspirere, favne og være retningsanvisende for alle de nævnte faggrupper, og skal fortolkes og implementeres i de enkelte afsnit og faggrupper til gavn for patienter, pårørende, medarbejdere og samarbejdspartnere.

Fundamentals of Care kendetegnes ved at have fokus på det hele menneske. Det har betydning for patientsikkerheden, patientens fysiske og psykiske velbefindende og patientens samlede oplevelse. Resultatet kan være f.eks. bedre ernæring, færre hospitalserhvervede infektioner, færre fald, færre smerter, bedre rehabilitering, øget livskvalitet og ikke mindst en værdig og medmenneskelig sygepleje. Det bidrager til indlæggelser med færre komplikationer, færre genindlæggelser og har indflydelse på patientens samlede behandlingsresultat, mortalitet og risiko for komplikationer.

Komplekse forløb stiller skærpede krav til det sundhedsfaglige personales kompetencer og deres evne til hurtigt og effektivt at diagnosticere og identificere behandlings-, pleje-, og rehabiliteringsbehov. Fokus i Fundamentals of Care er ikke kun at løse opgaver, men at se det hele menneskes individuelle behov. Det forudsætter en professionel nysgerrig og omsorgsfuld tilgang, hvor man gennem en tillidsfuld relation undersøger, hvad der er vigtigt for hver eneste patient.

Personalet skal informere og undervise patient og pårørende og indgå konstruktivt i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde, så de oplever sammenhængende og velkoordinerede forløb.

Figur 1: Damsgaard TL, Grønkjær M, Poulsen I (2021): *Fundamentals of Care - Klinik, ledelse, uddannelse og forskning*. Munksgaard. København 2021, side 21.

Fundamentals of Care som afsæt for strategien

Som illustreret i Figur 1 indeholder Fundamentals of Care tre dimensioner, hvor relationen patienten er i centrum.

Først og fremmest handler Fundamentals of Care om *etableringen af en relation til patienten* (den inderste dimension) og dernæst *integrationen af sygeplejen eller rehabiliteringen* i en fysisk, psykosocial og en relationel dimension (den midterste dimension). De to inderste dimensioner er beskrevet i strategiens første del. *Konteksten for sygeplejen og rehabiliteringen* (den yderste dimension) er beskrevet i den anden del af strategien.

Strategiens første del skal medvirke til at styrke en *personcentreret* tilgang, hvor patienter og pårørende bliver imødekommet og involveret i alle relevante områder i deres patientforløb. Mange patienter har deres forløb på tværs af afdelingerne i Neurocentret, og vi ønsker at styrke det sammenhængende patientforløb gennem fælles pejlemærker og værdier, som patienter og pårørende vil profitere af.

Strategiens anden del skal medvirke til at italesætte og dermed styrke den faglige identitet i hver faggruppe, som en forudsætning for høj faglig kvalitet, arbejdsglæde og et sundt tværprofessionelt samarbejde. Medarbejdere skal trives og udvikles, de skal opleve, at de har stor betydning og gør en væsentlig forskel i patientens samlede forløb.

Implementering af Fundamentals of Care i en tværfaglig kontekst kan

- Forbedre patientsikkerhed
- Forbedre patienttilfredshed
- Forbedre pårørendetilfredshed
- Styrke et fælles fagligt sprog
- Skabe stærke fagidentiteter

Strategiske indsatsområder – del 1

Begrebsrammen Fundamentals of Care har inspireret flere af strategiens indsatsområder, og i det følgende uddybes patientinvolvering, pårørendeinvolvering, kognitiv svækkelse og det sammenhængende patientforløb.

Patientinvolvering

I Neurocentret skal patienter og pårørende mødes med *empati* og *professionalisme* og involveres aktivt i eget forløb. Gennem sygeplejerskers, social- og sundhedsassistenter og terapeuters relation til patienten afdækkes patientens præferencer og behov, og ud fra dette planlægges den personcentrerede/involverende pleje og behandling.

Patientens viden, forventninger og behov er grundlaget for, at sygepleje og rehabilitering bliver planlagt med patienten. Det betyder at:

- Vi har fokus på at opbygge relationen til patienten som udgangspunkt for patientinvolvering
- Vi involverer systematisk patienten både ved ambulante besøg og ved indlæggelser på baggrund af viden om hvor meget patienten kan eller vil involveres i beslutninger
- Vi er nysgerrige på, hvad der har værdi for patienten og spørger systematisk til patientens behov og oplevelse af patientforløbet. Hvis patienten ikke selv er i stand til at redegøre for behov og oplevelse, søges denne viden gennem viden fra pårørende
- Vi kommunikerer i et personcentreret sprog
- Vi har fokus på at skabe kontinuitet og sammenhæng i patientens forløb såvel internt i centret som med eksterne samarbejdspartnere
- Vi inviterer patienter med i udviklingen af vores kliniske praksis ved både at inddrage dem i udviklingsfasen af nye tiltag og ved at spørge til deres oplevelse, når vi evaluerer
- Vi respekterer patientens ønsker, forventninger og behov for pleje og involvering og dokumenterer det i patientjournalen
- Vi tilbyder patientuddannelse og undervisning, hvor det er relevant
- Vi udfører og anvender den nyeste forskning vedrørende involvering af patienten

Pårørendeinvolvering

Pårørende spiller en vigtig rolle i ethvert patientforløb – som ledsagere, støtte og ressourcepersoner. I Neurocentret er der behov for ekstra fokus på de pårørende, idet mange patienter er kognitivt svækkede. Her har de pårørende oftest en essentiel og vigtig rolle i det samlede patientforløb. Pårørende kan være en støtte både med det praktiske og det følelsesmæssige, og bidrage til et bedre behandlingsforløb.

Samtidig vil sygdomsforløbet typisk påvirke hverdagslivet for hele familien, være en stor belastning for de pårørende og dermed også påvirke deres livskvalitet.

Vi ønsker systematisk at invitere pårørende til at bidrage aktivt, såfremt de ønsker det og giver informationer under hensyntagen til pårørendes forskelligartede behov.

Vi har fokus på at drage omsorg for og vejlede pårørende, således at de også oplever sig hjulpet i en svær situation. Målet er, at de pårørende får den bedst mulige støtte, til gavn for både dem selv, familien og patienten.

Det betyder at

- Vi ser patient og pårørende i et helhedsperspektiv, og afklarer sammen med dem i hvilket omfang pårørende skal være involveret
- Vi involverer pårørende systematisk ved patientens ambulante besøg og under indlæggelser ved at være nysgerrige på, hvad der er vigtigt for dem, spørge til deres behov, ressourcer og hvordan de har det
- Vi dokumenterer relevante forhold og behov hos pårørende i patientjournalen
- Flere afsnit har fysiske rammer, der giver pårørende mulighed for at være hos patienten. Vi anvender den mulighed i det omfang patientforløbet understøttes og pårørende ønsker det/har ressourcer til det.
- Vi inviterer pårørende til at fortælle om deres oplevelse af patientforløbet
- Vi udfører og anvender den nyeste forskning vedrørende involvering af pårørende

Kognitiv svækkelse

Kognitiv svækkelse er et hyppigt symptom hos mange patienter i Neurocentret og har derfor særlig opmærksomhed. Den kognitive svækkelse kan vanskeliggøre aflæsning, tolkning og forståelse af omgivelser og mennesker rundt om patienten og kan være kortvarig, forbigående eller varig. Kognitiv svækkelse kan udfordre patienterne i hverdagslivet og kan være særdeles belastende for de pårørende.

Patienter med kognitiv svækkelse kan være udfordrede af svigt af sprogfærdigheder, svækket evne til problemløsning og overblik, svækket hukommelse, svækket koncentration og rumopfattelse, svigt af opmærksomhed samt nedsat evne til at indlære nyt. Alle disse typer af svigt fordrer særlig viden og særlige hensyn og handlinger i sygeplejen og i rehabilitering.

For at sikre en høj faglighed vil vi have et skærpet fokus på dette område, hvor følgende er vigtigt

- De kognitive udfordringer skal indtænkes i vores tilgang til patienten, og i den relation, vi skaber til patienten
- Det indtænkes i al kommunikation, information og undervisning til patienten
- Det indtænkes i patientens deltagelse i pleje, træning og behandling
- Vi er opmærksomme på at yde særlig støtte til pårørende i forhold til patientens kognitive vanskeligheder og betydningen heraf.

Det sammenhængende patientforløb

Neurocentret er kendetegnet ved alsidige patientforløb, der spænder fra korte forløb til langvarige rehabiliteringsforløb, akutte patienter og patienter med kroniske forløb. De fleste patienter har neurologiske problemstillinger, og fælles for disse er, at de ofte er komplekse. Gode patientforløb forudsætter et komplekst samspil af handlinger, der skal målrettes integration af patientens fysiske, psykosociale og relationelle behov.

Helt centralt i Fundamentals of Care er, udover personcentreret sygepleje og høj faglighed, at have fokus på kontinuitet. I Neurocentret har vi en række patientforløb på tværs af specialer og over sektorgrænser. Vi vil styrke det sammenhængende patientforløb gennem fokus på bedre overgange for at øge patientsikkerheden, øge patienttilfredshed og sikre at patienten og de pårørende oplever sammenhæng og kontinuitet.

Dette vil vi gøre ved at

- Sikre personcentrerede overgange med involvering af patienter og pårørende mellem afdelinger og sektorer
- Tilstræbe, at næste afdeling eller sektor har optimale faglige muligheder for at sikre kontinuitet i pleje og rehabilitering
- Styrke fælles fagligt sprog på tværs af fagprofessioner og afdelinger

Strategiske indsatsområder – del 2

Del 2 består af Fagidentitet og karrieremuligheder, Det tværprofessionelle samarbejde, Prægraduat uddannelsesmiljø, Rekruttering og Onboarding af nye medarbejdere, Fokus på erfarne medarbejdere og Neurocentret som attraktiv arbejdsplads

Fagidentitet og karrieremuligheder

Vi ønsker, at fagidentitet og kompetencer skal styrkes og udvikles løbende, indenfor ethvert område i Neurocentret. En stærk fagidentitet indebærer, at den enkelte medarbejder er bevidst om egen faglighed, samt hvilken kommunikation, kerneopgaver og ansvar der følger med den kontekst man indgår i. Ved at anvende Fundamentals of Care vil vi fremme faglige refleksioner, hvilket kan styrke den faglige identitet. Vi bliver mere bevidste om, hvilke elementer som er værdiskabende og betydningsfulde for patienter og pårørende i Neurocentret.

Stærk fagidentitet giver arbejdsglæde, fremmer lysten til at blive i faget og udvikle sig indenfor sit felt, samtidig med at det understøtter en høj faglig kvalitet, rekruttering og fastholdelse.

For at styrke den faglige identitet, er følgende vigtigt at

- Vi sikrer fælles faglig refleksion over klinisk praksis i hvert afsnit
- Vi har kollegaer med særlig viden og kompetence til at passe de højtspecialiserede patienter og pårørende. De er forbilleder og rollemodeller for de øvrige medarbejdere. Der er mulighed for at blive særlig dedikeret indenfor et klinisk ansvarsområde, som man forventes at være særlig kyndig indenfor
- Der er etableret og tydeliggjort karriereveje og mulighed for at dyrke interesse/talent indenfor ledelse, uddannelse/pædagogik, forskning og klinisk praksis
- Der er mulighed for udveksling og uddannelse i henhold til medarbejderens og afdelingens behov

Det tværprofessionelle samarbejde

I Neurocentret arbejder vi med komplekse patientforløb, som er betinget af et tæt tværprofessionelt samarbejde. Det er forskelligt for hver afdeling, hvor mange forskellige tværprofessionelle, der indgår i forløbet. Der skal være en åben, præcis og rettidig kommunikation med fælles mål og en deling af viden faggrupperne i mellem, idet det har en stor betydning for et sammenhængende patientforløb, uanset antal tværprofessionelle involveret. Denne relationelle koordinering understøtter vi ved:

- At arbejde med fælles mål for behandling, pleje og rehabilitering
- At dele vores faglige viden og viden om patienter og pårørende
- At have gensidig respekt for hinandens kompetencer, opgaver og ansvar
- At de enkelte afdelinger arbejder målrettet på at styrke det tværprofessionelle samarbejde ved at sætte fokus på konkrete tiltag/områder, som er med til at styrke det sammenhængende patientforløb.

Det tværprofessionelle samarbejde skal matche og tilgodese den kompleksitet, som patienten befinder sig i. Det er nødvendigt at udvikle en fælles målsætning, hvor de enkelte fagligheder deler viden og er ligeværdige, for at opnå det bedste resultat og koordinering i patientens forløb.

Prægraduat Uddannelsesmiljø

Vores vision i Neurocentret er at være et meget attraktivt og efterspurgt uddannelsessted, hvor vi lægger vægt på, at studerende og elever bliver en del af det faglige fællesskab i afdelingen. Denne vision realiserer vi ved

- At inddrage dem både gennem undervisning og faglige refleksioner og i forskning i sygepleje/MVU-fagene på relevant niveau
- At betragte studerende og elever i de sundhedsfaglige uddannelser som kommende kollegaer og understøtte deres udvikling af høj faglig dømmekraft i tæt samarbejde med vejledere, patienter og pårørende
- At bevare et stærkt fokus på den gode modtagelse og vejledning af studerende og elever
- At forholde os aktivt til evalueringer af praktikforløb for kontinuerligt, at sikre og udvikle attraktivt studie- og læringsmiljø med håbet om, at de studerende også vil vende tilbage som færdiguddannede kollegaer

Relationsdannelse mellem patient og studerende/elev er essentiel og en vigtig del af Fundamentals of Care. Derfor har vi særligt fokus på netop studerende og elevers relationsdannelse og involvering af patienter og deres pårørende. Uddannelse af kompetente vejledere for at understøtte studerende og elevers læring og forståelse for patienternes behov og for patientforløb i Neurocentret er ligeledes vigtigt. Sammenhængen mellem præ- og postgraduat findes blandt andet ved at se muligheder for studerende og elevers bidrag til udvikling af fagligheden.

Rekruttering og On-boarding af nye medarbejdere

Neurocentret arbejder målrettet for at være en attraktiv arbejdsplads med tydelige værdier og stærke fællesskaber. Vi ønsker at tiltrække medarbejdere, der har tydelige værdier, engagement og lyst til at arbejde med personcentreret sygepleje.

Kommende kolleger skal have lyst til at indgå i et tæt samarbejde med patienter og pårørende, samt ønske at bidrage til gode patientforløb på tværs af afdelinger og sektorer. Det kræver, at vi er tydelige i vores introduktion til begrebsrammen Fundamentals of Care, og i vores argumentation for valget af Fundamentals of Care.

Vi rekrutterer kreativt og ambitiøst. Enhver ny kollega skal tages imod med forberedelse og nærvær, og alle har medansvar for at vedkommende skal føle sig velkommen. Der er afsat tid og udarbejdet en plan for, hvad der skal ske, introduktionsmateriale udsendes i god tid og der etableres kontakt til relevante nøglepersoner fra start. Der er gensidigt høje forventninger, og vi leverer intro/on-boardingprogram med højt fagligt niveau og relevant skemalagt undervisning. Den nyansatte styrkes i sin kernefaglighed for at kunne bidrage kompetent til det tværfaglige samarbejde.

Til hver nyansat er der en udpeget en mentor, som har fokus på både faglig udvikling og trivsel. Mentorfunktionen er velbeskrevet i forhold til opgaver og ansvar, og tager afsæt i den erfaring, som den nyansatte kommer med. Udover en mentor, som står for den faglige oplæring, sikres, at der er introduktion til det praktiske, kulturelle og sociale fællesskab i afdelingen. Det anbefales at dette ansvar ligger hos en anden kollega, som supplerer mentoren, kan fx betegnes som 'social makker' eller 'buddy'. Typiske opgaver er:

- Introduktion til kultur, normer, værdier og politikker på arbejdspladsen
- Introduktion til ressourcepersoner, samarbejdspersoner og andre faggrupper
- At vise rundt på arbejdspladsen og besvare praktiske spørgsmål
- At sørge for at invitere til sociale arrangementer, frokost, kaffepause
- At introducere brug af intranettet, herunder medarbejdertilbud

Interesse for den enkelte nye medarbejder skal være i højsædet fra start. Både nyuddannede og erfarne medarbejdere anerkendes for deres personlige og faglige kompetencer, som hurtigt bringes i spil.

Fokus på erfarne medarbejdere

Neurocentret skal være en attraktiv arbejdsplads for både unge og mere erfarne medarbejdere. Erfarne sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og terapeuter er defineret ved at have været på samme afdeling i mere end to år og dermed besidde høj faglighed, mange kompetencer, stort kendskab til organisationen og specialiets patienter og pårørende.

Erfarne og kompetente medarbejdere er vigtige, idet de bidrager til pleje af høj kvalitet til patienter og pårørende, højner patientsikkerheden og er rollemodeller for kollegaer. Det betyder, at der er særlig opmærksomhed på:

- At nærmeste leder er særlig opmærksom på at udvise interesse for og anerkende den erfarne, stabile medarbejder
- At erfarne medarbejdere udvises tillid, medinddrages i udviklingsopgaver og modtager høj grad af information/kommunikation
- At medarbejderne arbejder i fællesskaber eller i teams. I disse fora er der mulighed for at sparre med andre og der er plads til faglig udvikling.

Neurocentret som attraktiv arbejdsplads

Vi arbejder målrettet for at sikre et sundt psykisk og fysisk arbejdsmiljø. Det opnår vi bl.a. ved:

- At både små og store indsatser anerkendes, og alle inviteres til at bidrage aktivt.

- At søge balance mellem arbejdsliv og privatliv
- At vagtplanlægning er retfærdig og så fleksibel, som det er muligt
- At styrke fremmøde og det gode arbejdsmiljø ved at mindske sygefravær
- At kommunikere åbent, ærligt og konstruktivt
- At skabe transparens om prioriteringer og muligheder
- At lede *med nærvær* og med fokus på at skabe meningsfuldhed, faglig udvikling samt bedst mulige betingelser for at yde høj kvalitet i klinisk praksis

Ledelse

En vigtig forudsætning for at medarbejderne trives og Neurocenteret lykkes med sine mål, er et stærkt fokus på ledelse. I Neurocentret ønsker vi en høj ledelseskvalitet, og vil gerne skabe de bedst mulige forudsætninger for, at ledelser kan lykkes både i forhold til at fremme den faglige og patientoplevede kvalitet og i forhold til medarbejdernes trivsel.

Medarbejderne skal opleve en høj grad af transparens i forhold til beslutninger og processer og en høj grad af medindflydelse. Der er en konstruktiv og ordentlig kommunikation, og tryghed til at udtale sig.

Der er et rimeligt ledelsesspænd, så det er muligt at kende sine medarbejderes kompetencer og individuelle behov. Ledelserne arbejder målrettet på at fremme trivslen i tæt samarbejde med relevante aktører i hvert afsnit, herunder tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter, tværfaglige ledere mv.

Ledelsesgrupper på tværs af centret prioriteres højt, hvor gode relationer er til gavn for både patientforløb og i forhold til den kollegiale sparring og synergi.

Referencer

Damsgaard TL, Grønkjær M, Poulsen I (2021): *Fundamentals of Care - Klinik, ledelse, uddannelse og forskning*. Munksgaard. København 2021

Kitson, A, Conroy, T, Kuluski, K, Locock, L & Lyons, R (2013): *Reclaiming and redefining the Fundamentals of Care: Nursing's response to meeting patients' basic human needs*, Adelaide, South Australia: School of Nursing, the University of Adelaide.

Sørensen EE, Bahnsen IB, Pedersen PU, Uhrenfeldt L. (2017): Sygepleje tilbage til det basale. *Sygeplejersken*, 1, 52-57